

1

Špinavé policajné auto sa po vonkajšom obchvate vzdáľuje od centrálnych častí Osla. Burina pod krajinou sa trepoce v závanoch vetra, v priekope sa zmieta plastové vrecúško naplnené vzduchom.

Karen Stangeová a Mats Lystad odpovedali na výzvu operačného strediska napriek tomu, že bolo priveľa hodín.

Vlastne dnes večer už mali namierené domov, no práve sa vezú do štvrte Tveita.

Asi desať obyvateľov paneláka sa sťažovalo na príšerný zápach. Správca domu tam už zašiel predtým, aby skontroloval kontajnery na odpadky, ale boli čisté.

Ukázalo sa, že zápach vychádza z bytu na jedenástom poschodí. Hoci zvnútra bolo počuť tlmenú melódiu, majiteľ Vidar Hvoland odmietal otvoriť dvere.

Policajné auto prešlo popri nízkej priemyselnej budove.

Za plotom z ostnatého drôtu vidieť kontajnery na odpadky, nákladné autá a zásoby soli na zimu.

Panelák na ulici Nakkves vei vyzerá, akoby sa obrovské betónové schodisko prevrátilo nabok a rozpadlo sa na tri časti.

Pred dodávkou s nápisom Mortens Låsservice AS stojí muž v sivej kombinéze a máva na nich. Reflektory policajného auta ho osvietia a tieň jeho zdvihnutej ruky sa objaví na niekoľkých poschodiach fasády za ním.

Karen zabočí k obrubníku, jemne zastane, zatiahne ručnú brzdu, vypne motor a vystúpi von spolu s Matsom.

Obloha sa chystá na noc zatiahnuť rolety. Je chladno. Zdá sa, že by mohlo snežiť.

Obaja policajti si so zámočníkom potrasú ruky. Je hladko oholený, ale líca má poblednuté, hrudník plochý, pohybuje sa trhane a nervózne.

„Švédska polícia prijala tiesňové volanie z cintorína – našlo sa tristo pochovaných tiel,“ zažartuje zámočník takmer nehlučne a usmieva sa smerom k zemi.

Mohutný správca domu sedí vnútri v svojom pickupe a fajčí.

„Chlapík pravdepodobne zabudol v hale vrece na odpadky so zvyškami rýb,“ zamrmle, keď otvára dvere auta.

„V to dúfame,“ odpovie Karen.

„Búchal som na dvere a cez škáru na poštu hrozil, že zavolám políciu,“ dodá a zahasí cigaretu.

„Urobili ste dobre, že ste nás kontaktovali,“ pochváli ho Mats.

Za štyridsať rokov tu našli dve mŕtvoly, jednu na parkovisku a jednu vo vlastnom byte.

Obaja policajti aj zámočník nasledujú správcu domu do vchodu. Hneď zacítia dusivý zápach.

Keď vchádzajú do výťahu, snažia sa nedýchať nosom.

Dvere sa zatvoria, pod nohami cítia tlak, ako sa výťah dá do pohybu smerom nahor.

„Jedenáste poschodie je obľúbené,“ frfle správca domu. „Minulý rok sme tam zažili drsné vysťahovanie a v dvetisíctrinástom jeden byt totálne zničil požiar.“

„Na švédskych hasiacich prístrojoch je napísané, že sa musia otestovať tri dni pred požiarom,“ ticho prehovorí zámočník.

Keď vystúpia, privíta ich ukrutný smrad, všetkým štyrom sa do pohľadu vkradne zúfalstvo. Zámočník si drží nos aj ústa.

Karen odolá, keď sa jej prevráti žalúdok. Je to ako nepríjemné chvenie predtým, než bránica prepadne panike a vytlačí obsah žalúdka cez hrdlo.

Správca domu si pretiahne tričko cez ústa aj nos a druhou rukou ukáže na byt.

Karen podíde dopredu, priloží ucho na dvere a počúva. Vnútri je ticho. Zazvoní.

Ozve sa príjemná melódia.

Zrazu počuť z bytu slabý hlas. Muž niečo spieva alebo recituje.

Karen zabúcha na dvere a muž stíchne, no znova začne, veľmi opatrne.

„Ideme dnu,“ rozhodne Mats.

Zámočník podíde k dverám, položí na zem svoju ťažkú kabelu a otvorí zips.

„Počujete?“ spýta sa.

„Hej,“ odvetí Karen.

Dievčatko so svetlými strapatými vláskami a kruhmi pod očami otvorí dvere iného bytu.

„Okamžite choď dnu,“ prikáže jej Karen.

„Chcem sa pozerat,“ usmeje sa dievča.

„Mama alebo otec je doma?“

„Neviem,“ prizná dievčinka a rýchlo zavrie.

Zámočník nepoužije pištoľ na otváranie zámkov, ale odvrta celú zámku. Na zem padajú skrútené lesklé kovové piliny. Zámočník pozbiera horúce časti valca a vloží ich do tašky, opatrne odstráni závoru a cúvne.

„Počkajte tu,“ prikáže Mats správcovi domu aj zámočníkovi.

Karen vytiahne zbraň, zatiaľ čo Mats rozrazí dvere a volá do bytu.

„Tu je polícia! Ideme dnu!“

Karen pozrie na zbraň vo svojej bledej ruke. Niekoľko sekúnd sa jej čierny kov, spojené časti, hlaveň, uzáver, pažba, zdajú cudzie.

„Karen?“

Pozrie na Matsa, otočí sa k bytu, zdvihne zbraň a vojde, s rukou pred ústami.

V hale nevidí nijaké vrecia s odpadkami.

Smrad musí prichádzať z kúpeľne alebo kuchyne.

Karen počuje len podošvy kanád na plastovej podlahe a vlastný dych.

Prejde popri úzkom zrkadle v hale a vstúpi do obývačky. Rýchlo zaistí rohy miestnosti a prezerá si neporiadok. Televízor leží pre-

vrátený na zemi, kvetináče s papradím sú rozbité, rozkladací gauč s veľkými dekami je nakrivo, jedna epeda rozrezaná a stojaca lampa na zemi.

Karen obráti zbraň na vchod do kúpeľne a kuchyne, pustí Matsa dopredu a nasleduje ho.

Pod kanadami im praská rozbité sklo.

Jedno nástenné svietidlo je zažaté, v jeho svetle víria čiastočky prachu.

Karen zastane a načúva.

Mats otvorí dvere do kúpeľne a po chvíli skloní zbraň. Karen sa snaží nazrieť dnu, no dvere tienia svetlo. Rozozná jedine špinavý sprchový záves. Postúpi o krok, nakloní sa dopredu a strčí do dverí. Lúč svetla ožiari tapety v kúpeľni.

Umývadlo je zakrvavené.

Karen sa zachveje a o sekundu neskôr počuje za sebou hlas. Starý muž hovorí tlmene. Tak sa preľakne, až zhíkne, keď sa otočí a namieri zbraň cez chodbu.

Nikto tam nie je.

Plná adrenalínu sa vráti do obývačky, počuje smiech a namieri zbraň na gauč.

Dá sa za ním schovať.

Karen chápe, že sa jej Mats usiluje niečo povedať, no nedarí sa jej absorbovať jeho slová.

V hlave jej búši pulz.

Pomaly kráča dopredu, položí prst na kohútik, cíti, že sa jej chveje ruka, a tak jej poskytne oporu druhou rukou.

V nasledujúcom okamihu, keď stavec začne spievať, pochopí, že hlas vychádza zo stera.

Karen obíde gauč, potom skloní zbraň a pozoruje zaprášené káble a plochý balíček čipsov.

„Fajn,“ zašepká si pre seba.

Na kryte stera leží obal CD z Inštitútu pre jazyk a pamäť národa. Krátka sekvencia je nahratá ako slučka a stále sa prehráva. Starý muž rozpráva niečo ťažko zrozumiteľným dialektom, smeje sa,

potom spieva – *tu je svadba na našich statkoch, prázdne taniere a popraskané misy* – a potom stíchne.

Mats stojí vo dverách, máva na ňu, aby šla za ním, chce, aby pokračovali do kuchyne.

Vonku je už takmer tma, teplo z radiátora mierne rozochvieva záclony.

Karen nasleduje kolegu do chodby, zapotáca sa, rukou, v ktorej drží zbraň, sa oprie o stenu.

Vzdych páchne výkalmi a mršinou. Smrad je taký výrazný, až vháňa slzy do očí.

Karen počuje, ako Mats krátko a plytko dýcha. Sama sa sústreďí na to, aby ju nepremohla nevoľnosť.

Vojde za kolegom do kuchyne a zastane.

Na linoleu leží nahý človek s priveľkou hlavou a vydutým bruchom.

Tehotná žena s napuchnutým modrosivým penisom.

Podlaha pod Karen sa zakolíše, zorné pole sa zúži.

Mats jemne zaúpie a oprie sa o mraziaci box.

Karen si opakuje, že je to len šok. Chápe, že ten mŕtvy je muž, no vyduté brucho a poranené stehná priviedli jej myšlienky k rodiacej žene.

Cíti, ako sa jej trasú ruky, keď zastrčí zbraň do puzdra.

Telo našli už v pokročilom štádiu rozkladu, veľké časti sú uvoľnené a rozpustené.

Mats prejde k drezu a vracia tak prudko, až nadskočí kávovar.

Hlava mŕtveho pripomína sčernetú tekvicu natlačenú rovno na plecيا, sánka je zlomená, vnútorné plyny vytlačili hltan s ohryzkom cez abnormálne ústa.

Bola to bitka, pomyslí si Karen. Bol zranený, zlomil si sánku, udrel hlavou o zem a zomrel.

Mats znova vracia a vyplúva hlieny.

V obývačke sa spustí pieseň.

Karenin zrak sa vracia k bruchu, poraneným stehnám a mužovmu pohlavnému orgánu.

Mats má spotenú a popolavú tvár. Karen zvažuje, že za ním zájde, aby mu pomohla, keď ju ktosi chytí za nohu. Vykríkne od strachu a šmátra po zbrani, keď zbadá, že je to dievčinka od susedov.

„Milá moja, tu nemôžeš byť,“ lapá po dychu.

„To je sranda,“ odvetí dievča a zadíva sa na ňu tmavými očami.

Karen cíti, ako sa jej podlamujú nohy, kým vedie dieťa cez byt von na schodisko.

„Nikto sem nesmie vojsť,“ prikáže správcovi domu.

„Ja som len otvoril okno,“ ohradí sa.

Karen sa vlastne ani nechce vrátiť do bytu, už teraz vie, že sa jej o tom bude snívať, že sa v noci zobudí a uvidí pred sebou rozdáveného muža.

Keď vojde do kuchyne, Mats zatvorí kohútik nad drezom a pozrie na ňu lesklými očami.

„Sme hotoví?“ spýta sa Karen.

„Hej, len sa chcem pozrieť do mrazničky,“ odvetí Mats a ukáže na krvavé odtlačky rúk okolo rúčky.

Utrie si ústa, otvorí veko a nakloní sa dopredu.

Karen vidí, ako mykne hlavou dohora a nemo otvorí ústa.

Mats sa zapotáca a veko treskne naspäť, až na kuchynskom stole zarinčí kávová šálka.

„Čo je to?“ spýta sa Karen a podíde k mraziacemu boxu.

Mats sa drží okraja kuchynskej linky, prevrhne plastový rozprašovač na kvety a pozrie na ňu. Zrenice sa mu stiahli, vyzerajú ako malé kvapky tušu, tvár má neobyčajne bielu.

„Nepozeraj sa,“ zašepká.

„Musím vedieť, čo je v mrazničke,“ odvetí Karen. Okamžite začuje strach v hlase.

„Bože na nebesiach, nepozeraj...“

2

Valeriina záhradnícka škôlka v Nacke neďaleko Štokholmu

Súmrak prichádza pomaly, tmu vidieť až vtedy, keď tri skleníky začnú žiarieť ako lampáše z ryžového papiera.

Až vtedy si človek uvedomí, že je večer.

Valeria de Castro má kučeravé vlasy stiahnuté do konského chvosta. Čižmy sú celé od blata, červená prešivaná bunda, čo jej obopína plec, je špinavá.

Para jej stúpa od úst, vo vzduchu cítiť krehký mráz.

Nadnes končí, sťahuje si pracovné rukavice a kráča k domu.

Na hornom poschodí si napustí vaňu a špinavé šaty odloží do koša na bielizeň.

Keď sa obráti k zrkadlu, všimne si na čele veľký špinavý flak a na líci škrabanec od šľahúňa černíc.

Musím si urobiť niečo s vlasmi, pomyslí si a pousmeje sa nad tým, že vyzerá taká šťastná.

Odhrnie sprchový záves čo najďalej, oprie sa o stenu z obkladačiek a vstúpi do vane. Voda je prihorúca, radšej chvíľu čaká, až potom do nej ponorí celé telo.

Hlavu si oprie o okraj, zavrie oči a počúva občasné kvapkanie z kohútika.

Dnes večer príde Joona.

Pohádali sa, bola to hlúposť, ranilo ju to, no bolo to len nedorozumenie a vybavili to ako dospelí ľudia.

Valeria otvorí oči a sleduje odraz vody na strope. Kruhy z kvapiek sa rýchlo rozširujú do prstencov.

Sprchový záves sa po tyči zviezol naspäť, takže už nevidí dvere do kúpeľne ani zámku.

Keď vyloží nohu na okraj vane, voda jemne zašpliecha.

Privrie viečka a znova myslí na Joonu. Uvedomí si, že zaspáva a posadí sa.

Obleje ju horúčava, musí vyjsť z vane. Vstane, voda jej steká po tele, snaží sa cez zrkadlo zazrieť dvere, ale je zahmlené.

Opatrne vystúpi z vane na klzkú podlahu, vezme si osušku a utiera sa.

Strčí do kúpeľňových dverí, chvíľu počká a nazrie do chodby.

Tiene na tapetách sa nehýbu.

Je úplné ticho.

Nezvykne sa báť, no pobyt vo väznici ju naučil zachovávať v určitých situáciách ostražitosť.

Vyjde z kúpeľne a s rozhorúčeným telom kráča po chladnej chodbe do spálne. Ešte nie je celkom tma, na oblohe stále vidieť obrysy presvietených oblakov.

Z bielizníka si vezme čisté nohavičky, natiahne si ich, otvorí skriňu, vyberie žlté šaty a položí ich na posteľ.

Na prízemí niečo zarachotí.

Valeria zastane uprostred pohybu.

Nedýcha, stojí úplne ticho a načúva.

Čo to mohlo byť?

Joona príde na návštevu o nejakú hodinku a ona pripravuje pikantné pečené jahňacie s čerstvým koriandrom.

Valeria podíde k oknu a sťahuje roletu, keď zbadá, že pri skle-níku stojí človek.

Cúvne, pustí šnúru a roleta hlučne vyletí nahor.

Rachotí to, keď sa šnúra navíja.

Rýchlo zhasne nočnú lampičku a znova sa priblíži k oknu.

Vonku nikto nie je.

Je si takmer istá, že na tmavom okraji lesa videla nehybne stojaceho muža.

Bol štíhly ako kostra a díval sa na ňu hore.

Steny skleníkov sa lesknú od kondenzovanej pary. Nikto tam nie je. Nesmie sa báť tmy, to jednoducho nejde.

Možno len prišiel zákazník alebo dodávateľ, ktorý sa stiahol, keď ju zbadal v okne nahú, pomyslí si.

Stáva sa často, že návšteva príde po záverečnej.

Natiahne sa za mobilom, no zbadá, že je vybitý.

Rýchlo sa zahalí do dlhého červeného županu a schádza dole schodmi. Už po niekoľkých krokoch cíti chladný prievan okolo členkov. Pokračuje nadol a vidí, že vchodové dvere sú otvorené dokorán.

„Haló?“ zavolá opatrne.

Na koberci v hale leží uschnuté lístie, navialo ho až na drevenú podlahu. Valeria bosými nohami vkĺzne do gumených číziem, z police na klobúky vezme veľkú baterku a vyjde von.

Kráča po cestičke ku skleníkom, opáči dvere a svieti baterkou pomedzi rady sadeníc.

Vo svetle sa zdajú tmavé listy svetlozelené. Po sklenených stenách sa kľžu tieň a odrazy.

Valeria obíde najvzdialenejší skleník. Okraj lesa je čierny. Keď kráča, chladná tráva pod jej váhou šuští.

„Môžem vám s niečím pomôcť?“ opýta sa nahlas a svieti smerom k stromom.

Vo svetle sú kmene bledé a sivé. Ďalej medzi stromami sa rozprestiera len tma. Valeria prejde popri starom fúriku a zacíti pach hrdze. Opatrne prechádza lúčom baterky z kmeňa na kmeň.

Polovysoká tráva vyzerá nedotknutá. Stále svieti na stromy. Hlbšie medzi kmeňmi vidí niečo na zemi. Pripomína to sivú deku prehodenú cez poleno.

Svetlo baterky slabne, zatrasie ňou, získa trochu svetla a približuje sa. Vyhne sa konáru, cíti, ako jej prudšie bije srdce, baterka sa jej trasie v rukách. Zdá sa, akoby tam pod dekou ležalo telo, schúlený človek, ktorému chýba jedna alebo možno obe ruky.

Musí nadvihnúť látku a pozrieť sa.

V lese je absolútny pokoj.

Pod jej čízmou zapraská suchý konár a zrazu celý okraj lesa zaplaví biele svetlo. Svieti zozadu a hýbe sa do strany, takže podlhovasté tieň stromov sa spolu s jej tieňom kľžu nad zemou.

3

Joona Linna pomaly dôjde autom až k najvzdialenejšiemu skleníku. Úzku, popraskanú asfaltovú cestu lemuje vysoká tráva a zarastený les.

Jednou rukou spočíva na volante.

Má zamyslenú tvár a osamelý, ľadovo sivý pohľad.

Joona sa strihá nakrátko, pretože mu blond vlasy stoja na všetky strany, ak čaká príliš dlho.

Je vysoký a svalnatý, tak ako len človek môže byť po desaťročiach tvrdého tréningu, keď všetky svaly, šľachy a väzy spolupracujú.

Obliekol si tmavosivé sako, bielu košeľu si nechal pri krku rozopnutú.

Na sedadle vedľa neho leží zabalená kytica červených ruží.

Predtým, než Joona Linna pokračoval v štúdiu na policajnej akadémii, bol vojakom. Patril do Operatívnej skupiny zvláštneho nasadenia. Špeciálne vzdelanie získal v Holandsku, kvalifikoval sa v nekonvenčnom boji zblízka, v používaní inovatívnych zbraní a vo vedení mestskej gerilovej vojny.

Po tom, ako sa stal komisárom Štátnej kriminálnej polície, vyriešil viac komplikovaných prípadov vraždy než ktokoľvek iný v Škandinávii.

Keď ho odsúdili na štyri roky odňatia slobody, mnohí považovali súdny proces na štokholmskom obvodnom súde za nespravodlivý.

Joona sa neodvolal. Pri pokuse zachrániť priateľa vedel, čo riskuje.

Minulú jeseň sa Joonov trest odňatia slobody zmenil na verejnú službu v radoch mestskej polície v štokholmskej štvrti Norrmalm.

Požičal si jeden zo služobných bytov na prespatie na ulici Rörstrandsgatan, hneď oproti kostolu Filadelfiakyrkan. O pár týždňov znova nastúpi do služby ako kriminálny komisár a získa naspäť svoju kanceláriu na policajnom riaditeľstve.

Joona zabočí a zastaví, vystúpi z auta a zostane stáť v tme v chladnom vzduchu.

Vo Valeriinom domčeku sa svieti, vchodové dvere sú doširoka otvorené.

Svetlo z kuchynského okna sa rozprestiera po visiacich holých vetvách briez a po zamrznutej tráve.

Z lesa sa ozýva ťukanie, Joona sa otočí.

Medzi kmeňmi sa pohybuje slabé svetlo, lístie praská pod nohami osoby, čo sa približuje.

Joona jednou rukou opatrne rozopne podpažné puzdro.

Posunie sa nabok, keď zbadá vychádzať z lesa Valeriu s baterkou v ruke. Na sebe má červený župan a gumené čižmy. Líca má bledé a vlasy vlhké.

„Čo robíš v lese?“ čuduje sa.

Uštedrí mu zvláštny pohľad, akoby bola myšlienkami inde.

„Len kontrolujem skleníky,“ odvetí.

„V župane?“

„Si tu skôr,“ namietne.

„Viem, je to nezdvorilé, snažil som sa ísť pomaly,“ odvetí a vezme kyticu.

Valeria sa poďakuje, pozrie naňho svojimi veľkými tmavohnedými očami a požiada ho, aby ju nasledoval do domu.

V kuchyni rozvoniava rímska rasca a bobkový list. Joona prehodí niečo v tom duchu, že je hladný, no hneď sa zháči a jachtavo vysvetľuje, že si uvedomuje, že prišiel príliš skoro a že pokiaľ ide oňho, s jedením nemá naponáhlo.

„O pol hodiny je to hotové,“ usmeje sa Valeria.

„Perfektné.“

Valeria položí kvety na stôl a podíde ku kastrólu. Zdvihne pokrievku, zamieša, nasadí si okuliare na čítanie a nazrie do kuchár-

skej knihy. Potom z lopárika vsype nasekanú petržlenovú vňať spolu s koriandrom.

„Spávaš dobre?“ spýta sa.

„Keď sa dá.“

„Teda, môžeš si dať trochu vína,“ navrhne, líca jej zružovejú.

„Pochopil som.“

„Pochopil si,“ Valeria s úškrnom napodobí jeho fínsky akcent.

„Jo.“

Valeria z hornej skrinky vytiahne dva poháre, otvorí fľašu vína a naleje.

„Ustlala som v hosťovskej, položila som tam uterák a zubnú kefku.“

„Ďakujem.“ Joonu si vezme pohár.

Nemo si pripijú, ochutnajú víno a pozrú na seba.

„Toto sme v base v Kumle nemohli robiť,“ povie Joonu.

Valeria si prezrie rez na ružiach, vloží ich do vázy na stole a zvažnie.

„Poviem to rovno,“ začne, poťahujúc opasok starého županu. „Prepáč, že som zareagovala tak, ako som zareagovala.“

„Už si sa ospravedlnila,“ podotkne Joonu.

„Chcela som to urobiť zoči-voči... správala som sa hlúpo a nezrelo, keď som pochopila, že si stále policajt.“

„Myslela si si, že klamem, ale ja...“

„Nielen to,“ preruší ho a zapýri sa.

„Každý má rád policajtov?“

„Áno,“ odvetí Valeria a potlačí úsmev, takže sa jej pokrčí špička brady.

Znova zamieša obsah kastróla, vráti naň pokrievku a mierne stíši teplotu.

„Povedz, ak môžem s niečím pomôcť.“

„Nie, len... kým si prišiel, chcela som si upraviť vlasy a namaľovať sa. Takže to spravím teraz,“ oznámi Valeria.

„Fajn.“

„Chceš počkať tu alebo pôjdeš so mnou hore?“